

*Pécsi Mária emlékére*

Tudja, uram, az álom fura dolog. Benne gyülemlik össze mind, ami vágy, ami félelem. A káosz birodalma ez, ugyanakkor logikája irgalmatlan. Biztos ismeri azt az érzést, amikor összekeverednek az arcok, az események és az idő, és nem tudja, mitévő legyen, vagy mit jelentsen ez. Tudom, mit fog mondani: részeg vagyok, összehordok hetet-havat, és kihasználom, hogy ingyen vevelem a borát. De megbeszéltek már, hogy tekintse ezt alamizsnának egy haldokló filozófus számára, aki, ha hiszi, ha nem, nemesi családból származik, és nagyon gazdag dinasztia sarja. De látja, mi történik vele? Nyomorult, száműzött, aki leül magával ebben az olcsó, büdös kocsmában, és kénytelen elviselni a maga otromba és faragatlan megjegyzéseit ezért a pár deci borért, amit méltóztat elé tolni. De mit beszélek én össze-vissza? Igaza van, megbolondultam. Az álomról beszéltem, de kérem tisztelettel, ne szakítson félbe, maga faragatlan tuskó, vagy megint mellékvágányra fogok térni, ami nem jó sem nekem, sem magának, mert elnyújtja és lelapítja az elbeszélést. Tudom, hogy ismétlem magam, de ha csendben marad kicsit, akkor van remény, hogy a történet végére jutok. Szóval, úgy néz ki, hogy tényleg meghülyültem, vagy valami megzakkant a világban. Vajon amit mesélek magának hetek óta, ezek valóságos események vagy álmok, képzelgések, rögeszmék, a fantáziavilág szüleménye, illetve ördögi keverék az álom és a valóság között? Nem tudom. Koktél, amelyet az istenek összekotyvasztottak, vagy az egyiptomi boszorkányok főztek ki a konyhájukban, hiszen Hatsepszut megsemmisítése, Ozirisz meggyilkolása, Ízisz könnyei és Kleopátra öngyilkossága nem különbözik attól, amit most mesélni fogok magának. De szépen kérem, ne szakítson félbe, vagy isten a tanúm, odavágom ezt az üveg bort az ön fejéhez, maga kötekedő bitang. Tudom, mondtam már, hogy maga mennyire türelmetlen és agyalágyult, de nem árt figyelmeztetni ebben a füstös, félreeső kocsmában: a türelmetlensége nem vezet semmi jóra.

Nem győzöm hangsúlyozni, hogy nem tudom, amit mesélek majd magának, az álom volt vagy tényleg így történt. Mostanában sokat alszom. Az alvás az egyetlen vigasztalásom a szorongás és a semmittevés ellen. Alszom és alszom. Ezért néha úgy gondolom, hogy ez álom volt. De nem normális, szokványos álom, hanem inkább, ahogy az angolok szokták mondani, day-dream. Délibáb. Jönnek-mennek a figurák a szemed előtt, jönnek-mennek az események a szemed előtt, történik valami és az ellenkezője, vagy nem történik valami és nem történik az ellenkezője sem. Fura dolog ez, uram. Illetve félelmetes. Sokszor nem tudom, mitévő legyek. Felébredjek vagy kiabáljak, vagy kiugorjam az ablakból, de végül, ahogy szokott lenni, nem csinálom sem ezt, sem azt, hanem leülök, magyarázatot várok, megfejtést, vagy legalább segítséget, hogy megértsem mindazt, ami a szemem előtt zajlik, vagy ami történik velem. Fáradt vagyok, fáradt. Mi ebben új? Semmi. Igyekszem legyőzni a fáradtságot, hátha felocsúdom és megértek valamit. De a fáradtság mindig felülkerekedik, és a homályos fantáziámba merülök. Igaz, hogy az alvás az egyetlen vigasztalásom mostanában, de egyre inkább az éber feszültség és szorongás foglalja el a helyét. Úgy néz ki, nincs menekvés. Utolsó látomásom vagy fantáziám rémisztőbb, mint a többi-

ek. Látom, hogy egy ismerős lány felmegy egy magas épületre öngyilkosság céljából. De ki ez a lány? Honnan ismerem? És egyáltalán, miért akar öngyilkos lenni? Nem tudom. De kérem, hányszor mondtam, ne szakítson félbe! Én sem tudom, mi ez. Annyi, hogy rohanok utána, próbálom meggyőzni, hogy ne csinálja, vagy legalább erőszakkal elfogni őt, megakadályozva, hogy leessen. Kalimpál, próbál kiszabadulni a karjaimból, amelyek átölelve visszatartották őt a zuhanástól, de végül sikerül kihámozni magát a szorításból, és leugrik a semmibe.

A látomásokban az eseményeknek általában nincs sorrendje. Eléd ugranak, csak úgy, előzmények nélkül, összefüggés nélkül, magyarázat nélkül. De ahogy sejtette, a próbálgatásom kudarcot vall. A lány súlyos teste a kemény aszfaltban pontosan akkora mélyedést csinál, mint a testmérete. Hogyan lehet ez? Mintha az aszfalt puha gittféle lenne, amibe bele lehet süllyedni, és kirajzolódnának a ráesett tárgyak sziluettjei. Álomban valami folyjni kezd a szájából, ragadós fekete folyadékféle. Se nem víz, se nem vér. Inkább nyers fekete olaj. Nézek rá rémülten, miközben a fekete folyadék kiömlik a szájából, furcsa pocsolót csinálva körülötte. Nézek a járóelőkre, talán valakit érdekel a dolog, talán valaki segít nekem, hogy megértsem, mi történt. Talán valaki sajnálja a lányt és engem. Talán valaki válaszol a kérdéseimre. De az emberek mennek, mennek a kiterített test mellől, néha kíváncsiságból ránéznek, és folytatják útjukat. Mintha szemétkukára néztek volna, amelyet kiborítottak az utca közepére, vagy egy kis állatra, amelynek két feje van. Valami nem szokványos, de nem érdemi, hogy jelentőséget tulajdonítsanak neki. És ahogy történni szokott a valóságban, néhányan gyorsan elfordítják a fejüket, mintha nem látnának semmit.

Próbálom álomban megfejtani hollétem. Hol vagyok? Milyen szögben látom mindezt? Vajon leereszkedtem az utcára azok után, hogy a lány lezuhant, és állok a teteme mellett? Vagy még mindig ott vagyok a magas épületen, onnan figyelem, hogy mi történik ezután? Tényleg próbáltam megfogni a lányt, hogy ne essen le? Vagy siettettem lépteimet, próbáltam utolérni őt a bejáratnál, de a lány közben levette magát a mélybe? Vajon egyáltalán része voltam a történetnek, vagy máshonnan figyeltem az egészet, mint egy isten vagy ördög, aki messziről nézi az eseményeket, és elképzeli, hogy befolyásolja vagy egyik szereplője azoknak, hogy ezzel bizonyítsa léte jogosságát?

Az álomban, és mint általában, ahogy az álmokban szokott lenni, a dolgok elveszítik a logikájukat. Az idő egymásba folyik, és az arcok összekeverednek. Nővéred ölti magára anyád arcát, barátod hordja apádét, de ennek ellenére az eseményeknek és az időnek saját logikája van, és rejtélyes, kacifántos jelentősége. Ébredésem után próbálom megfejtani a sok egymásba fonódó jelet. Tudom, hogy minden álomnak a valóság az alapja, vagy elfojtott vágyak kifejezése, amelyek szabadon kipattannak az álomban, amikor a mindennapi ész és logika markolása felenged. Tudom ennek a rémálomnak a valóságos gyökereit. De nem értem a jeleket. Nem értem például, miért most ad hírt magáról. Miért ebben a konkrét formában? Miért folyik a lány szájából fekete olaj? És az álom apró részletei miért nem tekerednek, nem torzulnak, nem alakulnak át más formákká? A személyek ugyanazok. De az a furcsa, hogy eb-

ben a látomásban az események sorrendje szigorúan meghatározott. Az idő és a hely nem játszott a megszokott játékot, nem fonódott össze, nem nyúlt ki, nem torzult el.

Tudom uram, mit fog mondani: az álmokat és a látomásokat nem szabad komolyan venni, mivel felgyülemlik bennük mindenféle, ami ide tartozik, ami nem. Ráadásul az álmodozó fizikai állapota befolyásolja a látomását, ha fáradt vagy éhes, vagy egyszerűen fázik alvás közben, vagy a hátán alszik, és így tovább. Csupán a fizikai elhelyezkedése rossz képeket vagy rózsás víziót eredményezhet. Igaza van, uram. De hadd fejezzem be a történetet. Illetve hadd meséljem el az álom valóságos mivoltát, egyszerűen mondva, miből jött létre.

Tizenkét évvel ezelőtt, vagy akár húsz éve is lehet, nem tudom, elfelejtettem már, ami nagyon furcsa. Annak idején úgy gondoltam, nem felejttem el soha a dátumot. De látja, mégis elfelejtettem. Különös dolog a memória, uram. Mint a makacs kutya, fekszik, ahova akar, helyezkedik, ahova akar, megy vagy jön, előretolja az orrát, vagy hátra, ebbe nincsen beleszólásunk. Fura dolog a memória, uram.

Ismertem egy középkorú asszonyt és kamasz lányát. Anya és lánya... Nem teljesen így volt. Első találkozásunkkor nem ez volt a felállás. Úgy nézett ki, hogy két nő, akik utálják egymást. Vagy legalább az egyik fél részéről a gyűlölet és a megvetés nyilvánult meg, világosan és egyértelműen. Sejtheti, hogy a lány részéről. Ami az anyját illeti, szerette a lányát. Igaz, hogy a maga módján, de szerette. A lány tizenöt vagy tizenhat éves forma, és ahogy később megtudtam, a kamaszok legelterjedtebb lelki betegségétől szenvedett, a depressziótól és frusztrációtól. Az anya elegendő gondoskodásának és megértésének hiányát a lány gyűlölettel viszonzta, és nem ritkán agresszivitással. Ráadásul itt van a nehéz kamaszkor: a panaszok, a vonzódás a másik nem iránt, az arc-pattanások és az apa hiánya. Alkalmam volt beszélni a lánnyal egyszer vagy kétszer. Világosan látszott, mennyire örült, hogy valaki szóba áll vele, pláne, hogy ez a valaki férfi. Felnőtt, aki az apa és a hím szerepét tölti be a lány fantáziájában. De mivel a korkülönbség több, mint húsz év volt, az a gondolat, hogy kapcsolatot létesítsek vele, nem jöhetett szóba. Mi tagadás, félttem, hogy valamiféle férfi-nő kapcsolat alakul ki a lánnyal. Botrány lett volna. Pláne, hogy több ízben elterjedt rólam, vén kéjenc vagyok, aki nem kímél sem fiatalot, sem öreget, és nem válogat, a lényeg, hogy kielégítse nárcizmusát, hogy ő mindig a hódító Mido, az ellenállhatatlan és sármos Mido. Félelem elsősorban az anya miatt gyülemlett bennem. Házsártos volt és megkeseredett. Ráadásul el voltam foglalva a problémáimmal és mindennapi teendőimmel, amelyeknek se vége se hossza. És annak ellenére, hogy éreztem, mennyire éhes a kislány a gyengédségre, nem tudtam mellette maradni, segíteni őt. Vagy egyszerűen nem akartam.

Hetek teltek el anélkül, hogy láttam volna a lányt, akiről tudtam édesanyjától, hogy pszichológushoz jár évek óta.

Mondani fogja, tisztelt uram: ebben a hülye történetben nincs semmi rendkívüli. De kérem, várja ki a végét, és ne legyen ennyire agresszív és házsártos, mint az anya.

Szóval, említettem, hogy a kamaszlány, egyébként a neve Mária, pszichológus-

hoz járt. De ahogy lenni szokott ebben a szerencsétlen országban, a terápia rontott a lány állapotán. Emlékszem az egyik egyiptomi pszichiáterre. Egyetemen tanított, harminc éve magánrendelőben tevékenykedett. Hívták őt külföldre előadásokat tartani, kongresszusokat vezetni, vagyis a szakma kiválója, doyenje. Családunk egyik összejövetelén hosszan vitatkoztunk a szakmájáról. Húsz éves egyetemista srác voltam, de soha nem felejttem el, amit mondott: Kedves Mido, az évek során több száz pszichiátriai esetet kezeltem, de egyik betegnél sem tudtam, hogy valójában mi a baja. Tapogattam a sötétben, spekuláltam, elméleteket gyártottam, szisztémákat építettem, módszereket hajtottam végre, de igazából nem tudtam, mi van a beteggel. Természetesen azonnal megállapítottam a fő problémát: depressziós, skizofréniás, mániákus, és így tovább, de a részletekben elvesztem, és kénytelen voltam össze-viszsa próbálkozni a beteg, hátha valami bejön. Gyakran sikerült, de alapjában véve, és itt van a lényeg, a véletlen műve volt, nem az én érdemem. Sok esetben többet ártottam a betegnek, és súlyosbodott az állapota a kezelés előrehaladtával. Vedd át tőlem, kedves Mido, ezt a fontos elvet, és ne felejtsd el soha: ha valaki pszichés beteg, és elviszik a pszichiáterhez vagy pszichológushoz, garantáltan nem fog teljesen meggyógyulni soha, és ahogy mondtam, sok esetben az ellenkezője történik. Aki bemegegy a terápia körébe, abban erősen tudatosodik, hogy ő beteg, ez rögződik benne, és soha nem tud kimászni ebből az állapotból. Időről időre enyhülnek a tünetei, vagy látszólag meggyógyul, de végeredményben, kedves Mido, kialakul benne az a rendíthetetlen meggyőződés, hogy ő ez: depressziós, vagy mániákus, vagy betegesen érzékeny, és így tovább.

A férfi mellé ültem a kanapén, szürcsöltem a kávé és nem hittem a fülemnek. De most, tisztelt uram, harminc évvel a beszélgetés után, rájövök, hogy Musztafa doktornak igaza volt. Pláne, azok után, hogy megismertem ezt a kamasz, depressziós lányt. A pszichológusa, aki történetesen nő, világos példa volt arra, amit réges-régen hallottam az egyiptomi pszichiátertől. Nem javította az állapotát, hanem rögzítette benne a betegségét, és a kezelése során nem tudott igazi segítséget nyújtani. Az orvos nem volt képes belátni, hogy a lány betegségét elsősorban az anyjával való bonyolult és zavaros viszonya okozta. Rosszul és tévesen analizálta motivációit, anélkül, hogy figyelembe vette volna a különböző körülményeket, főleg a kamasz beteg gyűlöletét édesanyja iránt, vagy a különbséget, amelyet az anya tesz fia és lánya között. Ezeket a fájdalmakat Máriától tudtam, és még további néhányra következtettem, anélkül, hogy igazán érdekelt volna a sorsa vagy szenvedése.

Most, tisztelt uram, ivócimborám, hogy ne terheljem magát a részletekkel, áttérek a lényegre, a döntő pillanatra ebben a szomorú történetben, illetve a látomásos álomban, amiről valójában nem tudom, hogy álom volt vagy tényleg így történt, ahogy emlékszem. De ez már mindegy, csak hallgassa a döntő pillanatot, vagy, ahogy szokták mondani, a záró fejezetet.

Történt, és sokadjára ismétlem, nem tudom, hogy ez az álom része, vagy utólag csatoltam hozzá, de ez valójában nem lényeges, hogy egyszer leültem a buszmegálló padjára, várva a buszt, amely nem akart jönni. Gyülekeztek az emberek, és egyre

többen álltak a megállóban. Ragyogó idő volt. Nyár, pontosan emlékszem, július 20. A nap hétágra süt. Minden hívogat az életre. Minden élőlény és minden tárgy teli hanggal kiabálja, hogy jó élni. És ahogy szokás, ez a szépség fájdalmat okozott, hiszen nem tudom, mit jelent, hogy jó élni. A múlt keserű emlékei és a jelenlegiek nem teszik lehetővé, hogy kiszökjem énem hideg és szűk börtönéből.

Leültem, vártam. Közben szórakozottan jobbra-balra nézelődtem, anélkül, hogy bármit látnék. Hirtelen balra néztem, és egy másik szempárra esett a tekintetem, amely teljes szélességével bámul rám, anélkül, hogy le akarná, vagy le tudná venni magát rólam. Nem fogtam föl első pillanatban, hogy ki az. De ahogy ezek után



DEÁK NÉMETH MÁRIA: *Emlékrétegek X.*

még egyszer ránéztem, felismertem: Mária. Annak ellenére, hogy többször lesütöttem a szememet, a lány továbbra is rám bámult, mintha valami hipnotikus állapotban lenne. A szomorú az, hogy tekintete tele volt bűnbánattal, összekeveredve mérhetetlen gyűlölettel és keménységgel. Nem tudom, hogyan lehet elmagyarázni azt az érzést, amikor tudod valaki tekintetéből, hogy ez az ember gyűlöl, és kívánja, hogy megfojtson, vagy elevenen elégessen. S miközben lesuntam a szemem vagy a semmire néztem, azon gondolkoztam, mi lehet az oka ennek a kegyetlen tekintetnek, hiszen nem bántottam, ellenkezőleg, amikor utoljára beszéltem vele, igyekeztem mutatni neki, hogy kedves, szeretetreméltó, és meg tud birkózni a nehézségeivel. Akkor miért néz így rám? Vajon azért, mert nem vettem tudomást róla, nem beszéltem vele hetek óta? Vagy azért, mert most nem mentem oda hozzá, és köszöntem neki? Vagy egyszerűen azért, mert keserűséget érez a fájdalom, és édesanyjához fűződő kapcsolata miatt? Nekem szól, vagy a rút világnak, amely megfosztotta őt a jogától, hogy boldog legyen? Vagy egyszerűen mindig ilyen a lány tekintete? Nem tudtam megfejteni, és később drága árat fizettem ezért a hibáért. Ha tudtam volna olvasni a lány szeméből, akkor lehet, megakadályoztam volna a tragédia bekövetkeztét. De mindig, mindig elkésem, és utólag jövök rá, hogy mennyire egyértelmű volt a dolog, és mennyire vak és ostoba voltam.

Miközben jobbra, balra mérlegelem a dolgot, megjött a busz. Felszálltam, és az ablakhoz álltam. És utoljára ránéztem. Ismét találkozott a szemünk. Ugyanaz a tekintet, de ez alkalommal halvány, elfojtott segélykiáltás. Mint haldokló, aki utolsó erejével kinyújtja a kezét, hogy kapaszkodjon beléd, de hiába, te mész tovább, és távozol, kiáltó úrt hagyva magad után. Ebbe a kegyetlen tekintetbe több félelem és rettegés ivódott, mint gyűlölet. Mintha az utolsó segítő kéz, amely érte nyúlhatott volna, eltűnt. Vagy az utolsó remény lassan, de biztosan elhalványodik, míg teljesen homályba merül. Távozik a busz, és fordul, miközben próbálom látni a lány utolsó vonásait. Amikor beérkezem a belvárosba, gúnyolom magam a melodramatikus túlzásaimért és szentimentalizmusomért, megpróbálom megfejteni beteges képzelődéseim, vagy inkább elfelejteni, elfelejteni az egészet. Igyekszem elfoglalni magam az élet hitvány dolgaival, hogy ne gondoljak a lényegre, az igazi fájdalmakra, miközben elhatározom, hogy az első adandó alkalommal beszélgetek a lánnyal. Talán kapok tőle magyarázatot és megfejtést erre a tekintetre. Talán jobban közeledem hozzá. Talán elfelejtem ezeket a szomorú, kegyetlen szemeket. Talán, ... talán.

Mit mondhatok, uram? A dolog ezekben a napokban nem foglalkoztatott engem túlságosan. Igaz, néha gondoltam rá, de hazudnék, ha azt állítanám, hogy nem felejtettem el a lány tekintetét, a pszichológus impotenciáját. Dehogynem! Elfelejtettem, és folytattam a mindennapi lényegtelen, ostoba és semmitmondó tevékenységemet, számlákat fizetni, élelmet vásárolni, ismerősökkel csevegni. De, ha hiszi, ha nem, egy hónap múlva véletlenül találkoztam a lány anyjával. A nő külső vonásai teljesen megváltoztak. Az arcán torzulások jelentek meg, amelyeket csak olyan ember hordoz, aki nemrég fájdalmas traumát élt át. Az orra mintha a jobb arcára húzódott volna, mint egy Picasso-kép. A szeme kitágult, de a tekintete messzire néz, illetve

semmire. Valahova távolra. Az álla megvastagodott, furcsa vonalak és fonnyadások jelentek meg rajta. A haja a homlokánál és halántékánál teljesen megőszült. A nő száz évvel meg volt öregedve, ezért nehezen ismertem fel, de megismertem. Ugyanabban a buszmegállóban állt, amelyben a lányával találkoztam néhány héttel ezelőtt. Kíváncsi voltam a hirtelen szomorú változás okára, odaléptem hozzá, de a nő még mindig nem akart semmit észrevenni. Mintha külön világban élne, nem is figyelve a buszra, amely éppen érkezett a megállóba. Illedelmesen köszönök, és próbálom visszahozni erre a világra.

A köszönés után feltettem a szokásos ostoba, és igazi érdeklődés nélküli kérdést: miért hord fekete ruhát? Valaki rokon meghalt? – folytatom részvétlenül. (Persze, te fajankó, miért hordanak az emberek gyászruhát? – mondom magamban csodálkozva.) Gondoltam, hogy röviden fog válaszolni, részvételem nyilvánítom, és megy mindenki a dolgára. De a nő nem reagált rögtön, bámult rám bambán, mintha nem értené, mit beszélek. Lassan és hideg tárgyilagossággal suttofta, hogy a lányát gyászolja. Rám került a sor, hogy én álljak bambán, mozdulatlanul, megdöbbenve, képtelen voltam ránézni vagy kérdezni. A lánya? Mária? Mi ez? Jól hallottam, jól értettem? A csend kényesen hosszú percekre megnyúlt. Hogy megtörjem, megkérdeztem hülyén: mit akar ezzel mondani? Ugyanazzal a hideg, kegyetlen, szomorú tárgyilagossággal elmesélte, hogy július 20-án délben a lánya öngyilkos lett, ledobta magát a közelben lévő magas házból. Rámutatott az épületre, amely nincs messzebb kétszáz méternél attól a megállótól, ahol álltunk. Tizenhét emeletes épület, jelenleg a legmagasabb a városban.

Kérdezem a nőt még egyszer a dátumról, és hallom ugyanazt a választ. Felvilan feszült agyamban a rettentő és sokkoló felismerés: ugyanaz a nap és ugyanaz az óra, amelyben találkoztam vele a buszmegállóban! Úton volt a halálához, önmaga megsemmisítéséhez. Az épülethez, amely kődobásnyi távolságra van tőlünk. Most fogtam fel igazán, hogy amikor találkoztam vele, megpróbált belekapaszkodni az utolsó menekülési lehetőségbe, vagy amiről azt gondolta, hogy lehetőség. A kegyetlen tekintete szemrehányás volt, amiért nem közeledtem hozzá, és kérdezem meg, mi van vele. Tudta, hogy engem sem érdekel a tragédiája. Nem érdekel, mi nehezedik rá, s muszáj átvágnia azon a kétszáz méteren. Muszáj. Nincs az az isten, aki segít rajta. Nincs az az erő, amely visszatartja az életben, vagy visszaadja a reményt, hogy lehetne élni még talán.

Hol a nőre, hol a magas épületre bámulok, amely kegyetlenül, kihívóan, szótlanul áll. Hirtelen elhagyom az asszonyt, anélkül, hogy kiejteném az üres részvét szavait. Mint egy alvajáró, eltávolodom tőle, anélkül, hogy igazán tudnám, hova megyek. Csak el innen! El ettől a szörnyetegtől, aki hamis híreket közöl velem, és meg akar ölni. Biztos hazudik. Távolodom tőle, ismételve: biztos hazudik. Átvágok az úton a másik oldalra, odaérek az épülethez, felmegyek és a tizenhetedik emeletből bámulok a mélybe. Elfog a remegés. Uram atyám! Hogyan merte ez a tizenöt vagy tizenhat éves lány megtenni? Biztos hazudik az anyja! Honnan vett ennyi bátorságot, hogy levesse magát ebből a félelmetes magasságból? Vagy ez a csüggedés és kétség-

beesés hatalma, amely minden emberből oroszlánt csinál, akit nem érdekel semmi más, kivéve, hogy szabaduljon bírhatatlan, keserű terheitől? Csak pihenjen kicsit. Vagy örökké. Én is csüggedt vagyok, kétségbeesett, de nem merem levetni magam ilyen magasságból. Én is meg akarok halni, de nem tudok, vagy nem vagyok képes arra gondolni, hogy a testem összeütközik evvel a kemény aszfalttal ebből a mérhetetlen magasságból. Atyaúristen! Vajon hogyan nézett ki a teste és szép kamaszarca földet érése pillanatában? Vajon mit gondolt esés közben? Vajon félt? Vajon kívánta, hogy megmeneküljön a haláltól? Vajon meggondolta magát, és vissza akarta vonni szörnyű döntését? Nem tudom. És ez örökre titok marad. Egyedül csak ő tudná megmondani, mit gondolt. De ő már nem mondhatja, ő már nincs sehol. Hol keressem, hogy megtudjam? Muszáj tudnom, vagy meghalok. Beharapom az ajkam a fájdalomtól.

A fájdalom. Miért nem segítettem rajta? Miért nem beszéltem vele? Talán barátok lettünk volna. Talán feleségül vettem volna, és csináltam volna neki három szép egészséges gyereket. Talán lehetőséget adtam volna neki az élethez. Még nem élt. Még nem kapta meg jogát a szerelemből, anyaságból, boldogságból. Ó istenek, ez a ti igazságotok? Ó ég, ez a te kegyelmed? Nézek az égre: tiszta, kegyetlenül tiszta. Kék. Nincs egyetlen felhő sem. A nap süt, szinte felperzsel mindent. És a madarak repülnek. Minden követi a szokását. A világot nem érdeklek sem én, sem Mária. Ugyanaz a szépség, a gyönyörűség, amely a múlt hónapban volt. Vajon miért nem változott semmi azóta, amióta meghalt ez a lány? Vajon így szabja a világ kapcsolatát velünk? Mi csak kis csavarok vagyunk, amelyeknek semmi jelentősége a mozgásában? Meghalunk vagy nem halunk meg, megy tovább az útján, anélkül, hogy figyelne egy törekeny test esésére. A tragédiák csak számunkra azok. A világnak csupán események, mint minden esemény. A jó és a rossz csak nekünk az.

Leereszkedem a beton épületből. Állok előtte, bámulok az aszfaltra, amelyre a lány esett. Talán találok rajta mélyedést. Talán találok rajta vérnyomot. Talán megtalálom egyik fülbevalóját elszóródva a fal mellett, vagy a zsebkendőjét vagy a nevét elrejtve a virágágyásban. Talán, ...talán... De semmi. Körbejáróm az épületet, vizsgálom a földet egyre másra. Mintha keresnék egy nagyon pici valamit. Guggolok, és nézek jobbra-balra. Semmi jele, hogy emberi test esett rá hetven méter magasságból. Semmi jele, hogy ide esett Mária, a tündéri Mária, a törekeny testű Mária. Talán eltisztították a vér nyomait, hogy ne emlékeztesse őket a hasonló sorsra, ami rájuk vár, ha felfedezik az élet kegyetlenségét? Talán egyáltalán nem történt semmi ebből? Talán mindez csupán hamis álom, vagy gyerekes fantázia beteges agyamból? Talán mindez lassú, hosszú illúzió, amely mindjárt elmúlik, és ez a hónap csupán egy pillanat, és hamarosan találkozom a lánnyal? Akkor mellé fogok állni, szeretni fogom, feleségül veszem, dédelgetem, becézgetem, minden percben mutatom neki, hogy szeretem, és kár, nagy kár meghalni. Könnyögek neki, hogy kíméljen engem a fájdalomtól, kíméljen engem a bánattól és a büntudattól. Könnyögek neki, hogy én is megsebzett lélek vagyok, mint ő, jó lenne, de jó lenne, ha megfogná a kezem, megölelné, és sírna velem. Állok a kegyetlen, közönyös épület előtt, felemelem a ke-



zemet az égre, kiabálok torkom szakadtából: szeretlek Mária! Szeretlek kislányom! Miért csináltad ezt velem? Könyörgöm! Gyilkosod vagyok és vigasztalhatatlan apád. Könyörgöm, csak ezt ne csináld velem! Tied vagyok! Rabszolgád vagyok, a lábad elé teszem a szívemet, a lelkemet, de ezt ne csináld velem! Mindent megteszek, de könyörgöm, ezt ne csináld velem! Miért árultál el, és hagytál el? Miért kínozol? Miért vagy ilyen kegyetlen? Nem akartalak elhagyni téged soha, de te megtetted.

Felállok, miután elzsibbadt a térdem. Utoljára felnézek az egykedvű épületre, és hazahurcolom magam. Nincs kedvem bemenni a belvárosba, ahogy szándékoztam, mielőtt találkoztam a lány anyjával. Az úton bámulok a járókelőkre, és nem látom egyikük arcán sem a meghökkenés jelét. Nem látom egyikük arcán sem jelét, hogy elvesztett volna valamit, vagy a világ, az egész világ elvesztette volna egy darabját, és csonkán forog tovább. Semmit. Semmit.

Azóta nem álmodtam Máriáról egyszer sem. Emlékszem rá időről időre, de ébren és halványan. Csodálkozom, csodálkozom magamon, hogyan felejtettem el őt. Elfoglalták a helyét az agyamban a saját problémáim, a nevetséges problémáim. Nem álmodtam róla soha. Akkor miért most, ennyi évvel az eset után jön hozzám álom, rémálom, látomás formájában? Olyan fájdalmasan történik mindez, hogy belesajog a szívem.

Látja, uram, most is, amikor mesélek magának, remegek. Elcsuklik a hangom. Bocsásson meg a nyomorult filozófusnak, bocsássa meg, hogy sírok. Tudom, vén ostoba vagyok és szentimentális. De mit csináljak? Ha ilyesmi történt volna magával, mit érezne, vagy mit mondana? Szóljon hozzá, kérem! Most csendben marad? Éppen most? Mindig félbe szokott szakítani, és éppen most nem mond semmit? Maga kocsmatöltelék! Akkor legalább rendeljen két deci bort, és bocsássa meg nyomorúságomat. Tudom, élősködöm magán, de mint látja, remeg a kezem, és bor nélkül nem lehet bírni. Ezt valóban nem lehet bírni. Mondja nekem őszintén, ha ez történt volna magával, bírná? Miért nem beszél, tisztelt uram? Miért kínoz maga is engem? A legjobb, ha most felállok, és elballagok innen. Látszik, hogy a történet nem volt az ínyére. Tudom, hogy nem volt túlságosan szórakoztató, de mit csináljak. Nincsenek szórakoztató meséim, de úgy gondolom, emlékezni fog a történetre és Máriára. És nem ártana emlékezni. Nem ám! Most elmegyek, odamegyek a magas épület elé, hátha találok valamit ebből a tündéri lányból. Hátha megtalálok néhány hajtincset vagy egy darabot a ruhájából. Tudom, mit fog mondani: Maga bolond! Ennyi év után?! De higgyen nekem, fogok találni valamit. Biztos vagyok benne, hogy hagyott nekem jelet, hogy ő is szeret, és vár rám valahol. Valahol, ahol nincsenek magas épületek, nincsenek pszichiáterek, ahol nincs fájdalom és bánat.